

***Звернення делегатів Конференції
Профспілки залізничників і транспортних будівельників України
про державну підтримку залізничного транспорту
з метою його безпечної і стабільної роботи***

Делегати Конференції Профспілки залізничників і транспортних будівельників України звертаються до Кабінету Міністрів України, Міністерства розвитку громад та територій України, державних органів управління з вимогою щодо підтримки на державному рівні галузі залізничного транспорту та врегулювання проблем, які протягом багатьох років тільки накопичуються і потребують негайного вирішення для забезпечення подальшої безпечної і стабільної роботи АТ «Укрзалізниця».

Профспілка залізничників і транспортних будівельників України захищає трудові права та соціально-економічні інтереси близько 200 тис. працівників Товариства. АТ «Укрзалізниця» – це основний перевізник вантажів та пасажирів в Україні і належить до тих підприємств, які постійно виконують визначені Урядом завдання та забезпечують наповнення державного бюджету. Залізничники відомі своїм відповідальним і добросовісним ставленням до виконання трудових обов'язків та дисципліною, що допомогло у складні для країни часи вистояти.

Від початку повномасштабного вторгнення росії на територію України залізничники продовжують самовіддано працювати на обороноздатність країни, на її економіку, вивозити людей і доставляти вантажі. За цей час із зон бойових дій евакуйовано понад 4 мільйони населення, з яких близько 1 мільйона – це діти, а також вивезено понад 120 тисяч домашніх тварин. Крім того, за цей час залізничники транспортували понад 314 тисяч тонн гуманітарної допомоги.

Профспілка залізничників і транспортних будівельників України звертає Вашу увагу на вагомий внесок працівників АТ «Укрзалізниця» в підтримку економіки держави в умовах оголошеного воєнного стану. Війна зумовила залізницю взяти на себе навантаження з авіаційного, морського та річкового транспорту. Наразі залізничники, навіть інколи ціною власного життя, постійно виконують визначені Урядом завдання.

На сьогодні забезпечення стабільного та безпечного перевезення вантажів та пасажирів опинилося під загрозою, адже матеріальний ресурс надійності, який багато років перебував без капітальних вкладень практично вичерпано. Знос основних засобів Укрзалізниці становить 97%. Залізничний транспорт вкрай потребує масштабного фінансування для поліпшення цієї ситуації. Статтею 10 Закону України «Про залізничний транспорт» передбачено, що будівництво і реконструкція магістральних залізничних ліній, об'єктів мобілізаційного призначення, придбання залізничного рухомого складу для перевезень

пасажирів здійснюються у встановленому порядку за рахунок коштів державного бюджету. Співпраця АТ «Укрзалізниця» з міжнародними фінансовими організаціями та реалізація ряду інвестиційних проектів за рахунок кредитних і грантових коштів не є підставою для влади нехтувати законами України.

Державою також не забезпечується в повному обсязі покриття витрат, пов'язаних з наданням послуг за перевезення пільгових категорій громадян. А всі ці кошти могли б бути спрямовані на технічну і технологічну модернізацію залізничного транспорту, оновлення рухомого складу, соціальну підтримку працівників. АТ «Укрзалізниця» з року в рік покриває ці витрати з власних доходів, натомість збитки від пасажирських перевезень щорічно збільшуються, адже залізничний транспорт несе велике соціальне навантаження щодо перевезень пільгових категорій громадян України. Відповідно до ст. 9 Закону України «Про залізничний транспорт» збитки залізничного транспорту загального користування від їх використання відшкодовуються за рахунок державного або місцевих бюджетів залежно від того, яким органом прийнято рішення щодо введення відповідних пільг.

Оскільки рішення про введення відповідних пільг приймаються органами місцевого самоврядування, профспілка неодноразово зверталася до органів виконавчої влади з тим, щоб передбачення субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на відшкодування недоотриманих коштів АТ «Укрзалізниця» за перевезення пільгових категорій. Так, за 2023 рік лише у приміському сполученні місцевою владою компенсовано лише 42,1% понесених Товариством витрат. Окрім того, АТ «Укрзалізниця» за рахунок власних коштів продовжує здійснювати евакуаційні рейси з територій, де ведуться активні бойові дії.

Суттєвою підтримкою для компанії стало б скасування сплати податку на землю під коліями. З 1 січня 2019 року набрали чинності зміни до Податкового кодексу України, якими залізничний транспорт позбавлено пільг зі сплати земельного податку. Це стане забезпеченням сталого функціонування залізничного транспорту як однієї з важливих базових галузей економіки України, діяльність якої сприяє нормальному функціонуванню всіх галузей суспільного виробництва, соціальному й економічному розвитку та зміцненню обороноздатності держави, міжнародному співробітництву України.

Щорічна плата земельного податку у сумі понад 3 млрд грн як непосильний тягар лежить на плечах залізничників. З 01.01.2019 галузь залізничного транспорту позбавлена пільги зі сплати земельного податку в розмірі 25% від нарахованого податку, обчисленого відповідно до статей 274 і 277 Податкового кодексу України. Водночас згідно з пп. 283.1.4. п. 283.1 ст. 283 Податкового кодексу України землі дорожнього господарства автомобільних доріг загального користування взагалі не підлягають оподаткуванню, відповідно створено нерівні умови для оподаткування земель для автомобілістів та залізничників, що порушує принципи справедливості оподаткування.

Наголошуємо, що в інших країнах залізничний транспорт не оподатковується земельним податком, а розвиток інфраструктури відбувається тільки за рахунок або за допомогою державного субсидювання. Тому профспілка звертає вашу увагу на необхідності скасування податку на землю та створення можливості інвестувати ці кошти в оновлення критично застарілих пасажирських вагонів та поліпшення сервісу для клієнтів.

При закупівлі дизельного палива для потреб тягового рухомого складу Товариство сплачує акцизний збір. За прогнозами АТ «Укрзалізниця» у 2024 році має сплатити акцизний податок з пального у розмірі 1,3 млрд грн, із них (відповідно до ч. 3 ст. 29, ст. 242, п. 161 ч. 1 ст. 64 Бюджетного кодексу України): 1,1 млрд грн – до спеціального фонду державного бюджету, кошти з якого спрямовуються на розвиток дорожнього господарства (Державний дорожній фонд); 0,2 млрд грн – до загального фонду бюджетів місцевого самоврядування. Це призведе до посилення нерівності умов між залізничним і автомобільним транспортом та штучного зростання витрат залізничного транспорту, а відповідно і транспортної складової у вартості продукції інших сфер економічної діяльності. Вважаємо, що в умовах воєнного стану буде доцільно ці кошти направити на розвиток та відновлення залізничних магістралей, які найбільше страждають від постійних обстрілів. Тому доцільно передбачити у Держбюджеті на 2025 рік кошти на компенсацію АТ «Укрзалізниця» акцизного податку, сплаченого при закупівлі дизельного палива для потреб тягового рухомого складу.

Профспілка вкотре звертається до керівництва держави та органів державного управління з такими пропозиціями:

1. Звільнити від сплати земельного податку землі залізничного транспорту, як це визначено для земель дорожнього господарства – автомобільних доріг загального користування.

2. Забезпечити безумовне виконання статті 10 Закону України «Про залізничний транспорт».

3. Забезпечити стовідсоткову компенсацію витрат, понесених АТ «Укрзалізниця» за перевезення пільгових категорій пасажирів – громадян України.

4. Забезпечити компенсацію Товариству з Дорожнього фонду акцизного податку, сплаченого при закупівлі дизельного палива для потреб тягового рухомого складу.

Вкотре наголошуємо, що вирішення нагальних проблем залізничного транспорту дозволить колективу залізничників стабільно працювати і розвиватись.

В умовах війни залізничники вправі розраховувати на допомогу держави, як це відбувається в цивілізованих країнах. Сподіваємось, що держава не перекладе всі негаразди, пов'язані з вказаними обмеженнями, на плечі працівників.